

Bijlage I: Overzicht IMVO-convenanten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de mate waarin bedrijven in de dertien risicosectoren betrokken zijn bij een IMVO-convenant. Hierin zijn ook de trajecten vermeld in (sub-)sectoren waar op dit moment nog onderhandeld wordt over een IMVO-convenant. Onderaan deze tabel wordt een korte toelichting gegeven per risicosector en een verantwoording.

1. Overzicht IMVO-convenanten risicosectoren

Risico sector ¹	Status IMVO-convenant (aandeel en aantal bedrijven)
Bouw 	Sectorbreed geen IMVO-convenant → <i>Sub-sector natuursteen: onderhandelingsfase. Verwacht aantal deelnemende bedrijven < 1% van totale sector.</i>
Detailhandel 	Sectorbreed geen IMVO-convenant → <i>Sub-sector goud: implementatiefase. Aangesloten bedrijven betrekken een zeer klein deel (< 1 %) van de totale detailhandel.</i>
Chemie 	Sectorbreed geen IMVO-convenant
Energie 	Sectorbreed geen IMVO-convenant → <i>Sub-sector duurzame energie heeft een onderhandelingstraject aangekondigd. Duurzame energie beslaat 3 % van de gebruikte brandstof in de sector.</i>
Financieel 	Sectorbreed geen IMVO-convenant. Wel drie trajecten in sub sectoren die gezamenlijk potentie hebben om een groot deel van de totale sector te dekken. → <i>Sub-sector banken: implementatiefase. Aangesloten bedrijven dekken een meerderheid van deze sub-sector.</i> → <i>Sub-sector verzekeringen: onderhandelingsfase. Verwachting dat betrokken partijen een meerderheid van deze sub-sector dekken.</i> → <i>Sub-sector pensioenen: voorbereidingsfase. Verwachting dat betrokken partijen een meerderheid van deze sub-sector dekken.</i>
Groothandel 	Sectorbreed geen IMVO-convenant
Hout & Papier 	Sectorbreed geen IMVO-convenant → <i>Sub-sector hout: implementatiefase. Aandeel bedrijven onbekend.</i>
Land- & Tuinbouw 	Sectorbreed: "opstartfase" convenant. De intentie is uitgesproken om met onderhandelingen te starten. Aantal bedrijven onbekend. → <i>Sub-sector sierteelt: onderhandelingsfase. Dit betreft een deel van de land- en tuinbouwsector.</i>
Metaal & Electronica 	Sector breed geen IMVO-convenant → <i>Sub-sector Metallurgie: "verkennde fase". Verwachting is dat de onderhandelingen binnenkort van start gaan. Betrokken branchevereniging betreft < 1 % van alle bedrijven in de metaalsector.</i>

¹ Indeling volgens het KPMG sector risico rapport (LINK?)

Olie & Gas 	Sectorbreed geen IMVO-convenant
Textiel & Kleding 	Sectorbreed: Implementatiefase. Het convenant zelf zegt 36% marktaandeel te dekken. → <i>Sub-sector Schoenen: geen initiatief</i>
Voedingsmiddelen 	Sector breed: Onderhandelingsfase → <i>Sub-sector plantaardige eiwitten: implementatiefase. Dit betreft < 1% van het aantal bedrijven in de voedingsmiddelensector.</i>

= In de risicosector zijn geen of zeer weinig bedrijven die betrokken zijn bij een IMVO-convenant of een onderhandelingstraject dat mogelijk tot een convenant kan leiden.

= In de risicosector is deel van de sector bij een IMVO-convenant in de risicosector betrokken, of er lopen onderhandelingen waarmee zicht is op afspraken met een aanzienlijk deel van de sector.

= Een aanzienlijk deel van de markt is betrokken bij een IMVO-convenant in de risicosector.

2. Toelichting per risicosector

Hieronder wordt per risicosector een toelichting gegeven op het oordeel en genoemde cijfers uit bovenstaande tabel.

Bouw

Er wordt sectorbreed geen initiatief genomen om te komen tot een IMVO-convenant. Het Ministerie (update januari 2018) geeft aan dat branchevereniging NABU aan een traject werkt, maar de status hiervan is onbekend. De Sector Risico Analyse (SRA) van KPMG uit 2014² spreekt over een sector waarin 134.000 bedrijven actief zijn, een groep zeer diverse bedrijven. Ook zegt KPMG dat de grootste tien bedrijven verantwoordelijk zijn voor 29% van de totale omzet van de sector. Het is onbekend welk aandeel van de detailhandel is aangesloten bij een convenant of bij onderhandelingen tot een convenant.

- Sub-sector natuursteen: onderhandelingsfase. Eind 2016 is een onderhandelingstraject gestart voor een mogelijk IMVO-convenant in de natuursteensector. De natuursteensector is een kleine sector in Nederland, welke zeer gefragmenteerd is. Bedrijven uit verschillende sectoren zijn betrokken, waaronder ook bedrijven uit de bouwsector. Hierdoor is het onbekend hoe groot het aandeel van deze sub-sector is van de totale bouwsector. Naar verwachting is dit aandeel zeer klein. Bij de onderhandelingen zijn zowel individuele bedrijven, als brancheverenigingen betrokken, maar het is nog onbekend welke partijen zich aan het convenant zullen committeren.

Detailhandel

De detailhandelsector telt, volgens de SRA (KPMG, 2014), 110.000 winkeliers. KPMG maakt vervolgens onderscheid tussen zes clusers: verkopers van speelgoed, cosmetica, non-food consumentenartikelen (elektronica en textiel/kleding) partijgoederen; bouwmarkten en juweliers. De sector heeft aangegeven dat ze zelf geen initiatief neemt tot een IMVO-convenant, maar wenst aan te sluiten bij initiatieven die in andere sectoren worden genomen.

- Sub-sector goud: Omdat de 'goudsector' niet in de SRA (KPMG) is gedefinieerd, is het lastig om vast te stellen tot welke risicosector het gerekend moet worden. Bij dit convenant zijn 11 bedrijven aangesloten, welke actief zijn in verschillende sectoren. Bedrijven die vallen binnen de sector 'detailhandel', zouden o.a. een rol hebben binnen het goudconvenant en doorgaans wordt dit convenant in overzichten van de overheid onder "detailhandel" geschaard. Er is één

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2014/09/01/mvo-sector-risico-analyse>

bedrijf betrokken dat behoort tot de sector detailhandel. Daarnaast zijn twee brancheverenigingen betrokken, waarvan een groot deel van de leden ook onder de sector detailhandel valt. De afspraken uit het convenant zijn echter alleen bindend voor nieuwe leden van de brancheverenigingen. De bestaande leden worden "aangemoedigd".

Energie

Sectorbreed is geen initiatief genomen om te komen tot een IMVO-convenant.

- Sub-sector Duurzame Energie heeft aangekondigd om met onderhandelingen voor een mogelijk IMVO-convenant te willen starten. De Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) heeft dit initiatief genomen. Op de website van de NVDE is te lezen dat zij direct en indirect 1000 bedrijven en coöperaties vertegenwoordigen. Hoewel onduidelijk is welk marktaandeel de leden van de NVDE zouden omvatten en het nog onduidelijk is wie zich uiteindelijk aan een convenant zullen committeren, zal dit naar verwachting een klein deel van de totale energiesector zijn: de SRA (KPMG, 2014) zegt dat duurzame energie 3% omvat van de gebruikte brandstof in de hele energiesector.

Financieel

De SRA (KPMG) richt zich specifiek op de pensioen- en bankensector en niet op de verzekeringssector. Om een idee te krijgen bij de totale grootte van de sector hebben we hier gekeken naar de brancheverenigingen die betrokken zijn bij de trajecten in de drie sub sectoren die in deze sector lopen. Kijkend naar het aantal bedrijven in de financiële sector, conform de ledenaantallen die de Pensioenfederatie, Bond voor Verzekeraars en Vereniging van Banken op hun website vermelden, kent de sector ongeveer 440 leden.

- **Sub-sector banken:** Dit convenant kent 14 deelnemende bedrijven. Gerekend naar aantallen bedrijven in de totale financiële sector is de deelname ongeveer 3 % van de bedrijven. Opgemerkt moet worden dat gerekend naar marktaandeel dit convenant omvangrijker is, omdat zich onder de 14 deelnemende bedrijven de grootste spelers in de bankensector bevinden. Zeker als we alleen naar de sub-sector banken kijken komt het marktaandeel rond de 90%³.
- **Sub-sector verzekeraars:** Sinds september 2016 wordt in deze sub-sector onderhandeld over een mogelijk IMVO-convenant. Hierbij is het Verbond van Verzekeraars betrokken. Dit is een van de weinige brancheverenigingen die een duidelijk mandaat heeft en bindende afspraken voor haar leden kan maken op het gebied van MVO. De verwachting is dat de afspraken uit het IMVO-convenant hier onderdeel van worden. Daarmee zou een aanzienlijk deel van de verzekeringssector zich committeren aan het convenant.
- **Sub-sector pensioenen:** Eind 2017 heeft deze sub-sector het initiatief genomen om een verkennende fase te starten voor een mogelijk IMVO-convenant. Hierbij is de Pensioenfederatie betrokken. Als dit leidt tot een IMVO-convenant waaraan de individuele leden van de federatie zich committeren, zou dit een aanzienlijk deel van de pensioensector betreffen.

Groothandel

Er is geen merkbaar initiatief in de sector groothandel. Volgens de SRA (KPMG, 2014) zijn er 73.000 bedrijven actief in deze sector.

Uit informatie van Ministerie van Buitenlandse Zaken blijkt dat koepelorganisaties NVG wel aan een "koepelconvenant" wil werken, waarin convenanten van leden kunnen worden opgenomen. Hierover is bij het MVO Platform verder niets bekend. Evenmin zijn er cijfers bekend over welk deel van de leden van NVG of van totale sector is aangesloten bij een convenant.

Hout en papier

Er is geen sectorbreed initiatief genomen voor een IMVO-convenant.

- **Sub sector Duurzaam bosbeheer:** implementatiefase. In 2017 is een convenant afgesloten. 13 brancheverenigingen hebben dit convenant ondertekend. Het is onbekend hoeveel leden deze brancheverenigingen bij elkaar hebben, en hoe groot hun marktaandeel is van de totale

³ <https://www.banken.nl/bankensector/marktaandeel>

hout- en papiersector. Eveneens is onduidelijk of en hoe individuele bedrijven zich aan de afspraken in dit convenant committeren.

Land & tuinbouw

Al enige tijd is er sprake van een 'opstartfase' in deze sector. Het is nog onduidelijk wanneer de onderhandelingen voor een IMVO-convenant van start zullen gaan en welke partijen (en daarmee het marktaandeel) hierbij zal aansluiten.

- **Sub-sector Sierteelt:** onderhandelingsfase. Sinds eind 2016 onderhandelen partijen uit de sierteelt sector over een IMVO-convenant. Het is nog onduidelijk welke bedrijven zich aan dit convenant zullen committeren en hoe groot het marktaandeel van deze bedrijven zal zijn.

Metaal & elektronica

Omdat de metaal en elektronica sectoren gedeeltelijk overlappende risico's hebben, heeft KPMG deze twee sectoren samen omschreven in de Sector Risico Analyse. KPMG zegt dat in de metaalsector 12.245 bedrijven actief zijn, waarvan een deel bij FME is aangesloten. Maar er zijn ook bedrijven die niet bij FME zijn aangesloten, maar bij de Metaalunie of bij geen enkele branchevereniging. Over de elektronica sector zegt KPMG dat er 2500 (MKB) bedrijven actief zijn. Maar omdat een deel daarvan ook bij FME is aangesloten, is het niet duidelijk in hoeverre dit overlapt met de 12.245 bedrijven uit de metaalsector. Sectorbreed wordt geen initiatief voor een IMVO-convenant genomen.

- **Sub-sector metallurgie:** opstartfase. VNMI (tevens lid van FME) heeft het initiatief genomen voor een IMVO-convenant in de metallurgie sector. Naar verwachting gaan binnenkort de onderhandelingen van start. Deze branchevereniging heeft 22 leden. Omdat de onderhandelingen nog niet zijn gestart, is het nog onduidelijk wie zich uiteindelijk zal committeren. Als dit alle 22 leden van VNMI zijn, dan zou dit een klein deel (< 1%) van de bedrijven uit de totale metaalsector zijn.

Olie en gas

De sector overweegt geen initiatief. Het is positief dat het kabinet het NCP heeft gevraagd onderzoek te doen naar deze sector. De resultaten van dit onderzoek worden in Q1 van 2018 verwacht. Deze resultaten werden eerder in het voorjaar van 2017 aangekondigd, maar dit is inmiddels meerdere malen uitgesteld.

Textiel en kleding

Het kleding- en textielconvenant geeft zelf⁴ aan dat het is ondertekend door 68 bedrijven die gezamenlijk 36% marktaandeel vertegenwoordigen. Het gaat hierbij tot dusver voornamelijk om bedrijven met een Nederlands hoofdkantoor. Omdat zij naar schatting verantwoordelijk zijn voor de helft van alle kleding die op de Nederlandse kledingmarkt verkocht wordt zal om het streefdoel van 80% marktaandeel te halen ook meer aansluiting van bedrijven met buitenlands hoofdkantoor, actief op de Nederlandse markt, bereikt moeten worden (Convenant Duurzame Kleding en Textiel, p11). Daarbij is het onduidelijk of dit ook de Nederlandse textielmarkt betreft.

Daarnaast constateren wij dat ongeveer tweederde van de deelnemende bedrijven MKB is⁵. Het is onduidelijk in welke sector de deelnemende bedrijven vallen, omdat zij volgens de CBS-codes⁶ zijn in te delen in de volgende sectoren: detailhandel (CBS-code 47), groothandel (46), vervaardiging van textiel (13) en vervaardiging van kleding (14).

- **Sub sector schoenen:** brancheverenigingen of bedrijven in deze sector nemen geen initiatief om te komen tot een IMVO-convenant of om aan te sluiten bij het convenant voor duurzame kleding en textiel.

Voedingsmiddelen

⁴ Informatie van de coördinator van het convenant, Jef Wintermans op 29 januari 2018

⁵ Volgens de door het CBS gehanteerde definitie, die is gebaseerd op de richtlijn van de Europese Commissie (2005): http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/sme-definition_nl.

⁶ Het Centraal Bureau voor de Statistiek maakt gebruik van SBI-codes, wat staat voor Standaard Bedrijfsindeling.

Sinds september 2015 onderhandelt de sector over een IMVO-convenant voedingsmiddelen. Het ledenbestand van de brancheverenigingen die bij deze sector betrokken zijn beslaat een aanzienlijk deel van de bedrijven uit de voedingsmiddelenindustrie. De FNLI Monitor Levensmiddelenindustrie 2016⁷ spreekt over 5.695 bedrijven in de Nederlandse voedingsmiddelenindustrie. Het is echter nog onbekend wanneer dit convenant wordt afgesloten en wat het commitment van individuele leden van de branchevereniging gaat worden om de afspraken in dit convenant te implementeren.

- ➔ **Sub-sector plantaardige eiwitten:** Dit is een convenant in een vrij nieuwe en kleine sector, waarbij vooral koplopers op het gebied van duurzaamheid zijn betrokken. Het convenant is getekend door 4 bedrijven plus de brancheorganisatie 'Het Planeeet'. Het convenant is niet bindend voor de (overige) leden van deze brancheorganisatie. Dit zou betekenen dat het aantal bedrijven uit deze sub-sector <1% omvat van de totale risicosector.

3. Verantwoording

Het MVO Platform wilde laten berekenen welk aandeel bedrijven per risicosector meedoet aan een convenant. Dit zou zowel moeten gaan over aantallen bedrijven als het marktaandeel. Dit blijkt om meerdere redenen lastig te berekenen. In deze bijlage is daarom gebruik gemaakt van verschillende bronnen.

Factoren die berekening lastig maken:

- KPMG heeft in de MVO Sector Risico Analyse (2014) de risicosectoren niet eenduidig gedefinieerd. Er wordt zowel uitgegaan van CBS-codes (Centraal Bureau voor de Statistiek) als van een aantal brancheverenigingen. Navraag bij KPMG leidde tot een verwijzing naar de opdrachtgever: het Ministerie van Buitenlandse Zaken.
- Aan enkele convenanten doen bedrijven mee die onder meerdere sectoren vallen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij het goudconvenant, kleding- en textielconvenant en onderhandelingen in de natuursteensector.
- In de CBS-statistieken kunnen bedrijven (en hun omzet) binnen verschillende sectoren vallen en daarom dubbel geteld worden.
- Het marktaandeel van de deelnemende bedrijven is lastig te berekenen, onder meer omdat bedrijven soms slecht met een specifiek onderdeel meedoen aan het convenant (dit geldt bijvoorbeeld in het geval van Philips in het goudconvenant of de Bijenkorf in het kledingconvenant).
- Brancheverenigingen zijn vaak de ondertekenende partij. Daarbij is niet duidelijk welk commitment dat voor leden (individuele bedrijven) met zich meebrengt. Zonder expliciete vermelding daarvan kunnen we er niet van uitgaan dat alle leden zich met die handtekening binden aan het convenant. Ook al omdat bij de meeste convenanten (kleding, plantaardige eiwitten, banken) náást de branchevereniging ook (enkele) leden van die vereniging ondertekenen (hetzij het convenant zelf, hetzij een aparte verklaring zoals bij kleding).

⁷ http://www.fnli.nl/wp-content/uploads/2015/01/Monitor-2017_FNLI_Online_V06.pdf